

РЕШЕНИЕ

№ 11156

гр. София, 08.07.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 45 състав, в публично заседание на 28.05.2024 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Евгени Стоянов

при участието на секретаря Теменужка Стоименова и при участието на прокурора Десислава Кайнакчиева, като разгледа дело номер **10426** по описа за **2022** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 203 – 207 от АПК, вр. чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ.

Производството е образувано по искова молба, подадена от И. Г. И., постоянен адрес: [населено място],[жк], [жилищен адрес] чрез адвокат Н. О. Г. срещу Министерството на вътрешните работи, представлявано от Министъра на вътрешните работи.

Ищецът твърди причиняване на неимуществени вреди, претърпени от незаконосъобразен административен акт, издаден от Министъра на вътрешните работи, а именно: Заповед № 8121 – К / 11.01.2022 г., с която на основание чл. 226, ал. 1, т. 5 и ал. 5 от ЗМВР е прекратено служебното му правоотношение на държавен служител в МВР. В исковата молба се твърди, че Заповед № 8121 – К / 11.01.2022 г., издадена от Министъра на вътрешните работи, е отменена с Решение № 2151/2022 г. по адм. д. № 889/2022 г. по описа на АССГ, което е потвърдено с Решение № 7294/2022 г. на ВАС, Пето отделение, по адм. д. № 4454/2022 г. по описа на ВАС. Изложени са доводи, че постановяването на този незаконосъобразен административен акт е довело до причиняване на ищеца на неимуществени вреди, чиито последствия същият търпи и до настоящия момент в обществен, професионален, финансов и най-вече личен план. Действията на административния орган са повлияли на И. Г. И. негативно като се е стигнало до влошаване на здравословното му състояние, което е довело до увеличаване процента на трайно намалена работоспособност от 40 % на 68 %, вследствие на заболяване на сърцето, диагностицирано като „Исхемична болест на

сърцето“. Сочи, че прекратяването на служебното му правоотношение точно в този момент му е причинило притеснение и тревоги по отношение на финансовото му състояние. Счита, че заради преживения стрес се е променил поведенчески, изпаднал е в депресия и е намалил до минимум общуването с външния свят. Ищецът моли съда да осъди ответника да му заплати обезщетение в размер на 30 000 лева неимуществени вреди, претърпени от незаконосъобразен административен акт, издаден от Министъра на вътрешните работи, ведно със законната лихва върху общата сума за репарирание на вредите, както и разноски по делото.

На дата 31.01.2024 г. по делото е постъпила уточнителна молба. В нея е посочено, че се претендират неимуществени вреди. Те са в резултат на Заповед № 8121 – К / 11.01.2022 г., издадена от Министъра на вътрешните работи. Посочено е, че периодът на настъпилите и търпени вреди са от приблизително 10 месеца от 13.01.2022 г. до 10.10.2022 г.

В съдебно заседание, ищецът И. Г. И., чрез адв. Г., поддържа изложеното в жалбата.

Ответникът - Министърът на вътрешните работи, чрез процесуалния си представител юриск. С., моли съда да отхвърли предявената искова претенция за репарирание на неимуществени вреди. Счита, че влошаване здравословното състояние на ищеца не е надлежно доказано. Алтернативно сочи, че изпитания от И. Г. И. емоционален дискомфорт не е над обичайния такъв и моли съда да съобрази размера на обезщетението със съдебната практика по аналогични казуси. Прави възражение за прекомерност на адвокатския хонорар. Претендира юрисконсултско възнаграждение.

Представителят на СГП дава заключение, че по своята същност искът е основателен. По отношение на претендирания размер на претърпените неимуществени вреди, счита, че същият е прекомерно завишен.

Съдът, след като обсъди доводите на страните и прецени събраните и приети по делото писмени доказателства, приема за установена следната фактическа обстановка: Не е спорно по делото, че ищецът е бил назначен за началник отдел „Криминална полиция“ при ГДНП на 07.04.2015 г. На И. Г. И. е връчено предизвестие за прекратяване на служебното правоотношение на основание чл. 226, ал. 1, т. 5 и ал. 5 от ЗМВР поради съкращаване на длъжността и отказ на служителя да заеме друга предложена му длъжност на 12.01.2022 г. Същото е реализирано на 11.01.2022 г. със Заповед № 8121 – К / 11.01.2022 г., издадена от Министъра на вътрешните работи, с която е прекратено служебното му правоотношение. Посочената заповед е оспорена пред съд, като с решение № 2151/2022 г. по адм. д. № 889/2022 г. по описа на АССГ, същата е отменена като незаконосъобразна. Решението на АССГ е потвърдено с решение № 7294/2022 г. на ВАС, Пето отделение, по адм. д. № 4454/2022 г. по описа на ВАС. В резултат на това е подадена настоящата исковата молба с правно основание чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ.

В съдебно заседание е разпитана свидетелката А. Д., чиито показания настоящият съдебен състав ще цени в съвкупност с останалия доказателствен материал по делото. При така установената фактическа обстановка, съдът достигна до следните правни изводи:

Разпоредбата на чл. 205 от АПК, сочи като ответник по иска за обезщетение, юридическото лице, представлявано от органа, от чийто незаконосъобразен акт, действие или бездействие са причинени вредите. В случая такова юридическо лице е СДВР, като правилно искът за обезщетение е предявен спрямо юридическото лице.

Предвид гореизложеното исковата претенция е процесуално допустима, като

предявена от активно легитимирано лице, притежавашо правен интерес, с оглед фактическите твърдения на ищеца, че е претърпял неимуществени вреди от незаконосъобразен административен акт на административен орган по смисъла на чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ.

Според чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ държавата и общините отговарят за вредите, причинени на гражданите и юридическите лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност. За да възникне право на иск за обезщетение, е необходимо да са налице няколко кумулативни предпоставки, а именно: вреда - имуществена или неимуществена; незаконосъобразен акт, действие или бездействие на орган или длъжностно лице на държавата или общината, при или по повод изпълнението на административна дейност; пряка и непосредствена причинна връзка между незаконосъобразния акт, действието или бездействието и настъпилата вреда. Под вреда следва да се разбира отрицателната последица от увреждането, която засяга неблагоприятно защитените от правото имуществени и неимуществени интереси на увредения, а под "пряка и непосредствена" - тази вреда, която следва закономерно от незаконосъобразния акт, действие или бездействие на компетентния административен орган по силата на безусловно необходимата връзка между тях. При липсата на който и да е от елементите на фактическия състав не може да се реализира отговорността по чл. 203 от АПК, във вр. с чл. 1 от ЗОДОВ.

Първата предпоставка, въз основа на която е допустимо да бъде ангажирана отговорността на държавата, е наличието на незаконосъобразен административен акт. В случая тя е установена - незаконосъобразната Заповед за прекратяване на служебно правоотношение № 8121 – К / 11.01.2022 г. на Министъра на вътрешните работи, е отменена с влязло в сила съдебно решение. Следователно ищецът е доказал наличието на незаконосъобразен акт, издаден от административен орган при или по повод изпълнение на административна дейност по смисъла на чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ.

При това положение, съдът трябва да прецени установено ли е по делото настъпване на вреди, а при положителен отговор – представляват ли тези вреди пряка и непосредствена последица от издадения незаконосъобразен акт.

Съобразно разпоредбата на чл. 154, ал. 1 от Гражданския процесуалния кодекс (ГПК) всяка страна е длъжна да установи фактите, на които основава своите искания или възражения. В противен случай съдът е длъжен да приложи последицата при носене на доказателствената тежест, като приеме недоказания факт за неосъществил се. Ищецът е този, който следва да докаже чрез провеждане на пълно и пряко доказване със съответните процесуални способности, настъпването на твърдените неимуществени вреди, както и причинната връзка между тях.

Съдът съобрази Тълкувателно решение № 4 от 06.11.2023 г. по тълкувателно дело № 2/2021 г. по описа на Върховния административен съд, което е задължителна практика за всички съдилища и държавни институции. В цитираното решение се приема, че "Разпоредбата на чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ е приложима за обезщетение за неимуществени вреди от отменена като незаконосъобразна заповед за прекратяване на служебно правоотношение, когато специален закон предвижда право на обезщетение в размер на получаваните възнаграждения", както и че "... нормите на чл. 104, ал. 1 от ЗДСл, ... не регламентират изрично право да се търси обезщетение за неимуществени вреди, които са последица от незаконосъобразното уволнение, но и не изключват изрично това право". Застъпено е становището, че не е обосновано, да се приеме, че

служителите, получили обезщетение в размер на 6 месечни брутни заплати за оставането си без работа, имплицитно се обезщетяват и за претърпени морални вреди, във връзка със същото уволнение. Житейски възможно е от уволнението да бъдат причинени неимуществени вреди, изразяващи се в психологически страдания или заболявания, а причинените вреди от актове, действия и бездействия на администрацията подлежат на обезщетяване на общо основание по смисъла на чл. 1 от ЗОДОВ, стига вредите да бъдат доказани.

В конкретния случай, от събраните по делото доказателства – писмени и гласни, се установи по безспорен начин наличието на останалите материалноправни предпоставки, предвидени в закона. Съдът съобразно доказателствата по делото намира, че по отношение на претендираните неимуществени вреди е налице фактическият състав по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ.

Твърдението на ищеца за претърпени от него неимуществени вреди в резултат на отменената заповед, се доказва по несъмнен начин. Същият ангажира доказателства в подкрепа на твърденията му за причинени неимуществени вреди, изразяващи се в страх, напрежение, депресия. От друга страна, не се доказва по несъмнен начин влошаване на здравословното му състояние, като пряк резултат от отменената заповед.

В този смисъл, съдът приема, че е налице и пряка причинна връзка между отменената като незаконосъобразна Заповед № 8121 – К / 11.01.2022 г., издадена от Министъра на вътрешните работи, с която е прекратено служебното правоотношение на И. Г. И. и претърпените от ищеца неимуществени вреди, при което са изпълнени кумулативните предпоставки по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ за ангажиране отговорността на ответника на това основание.

Границите на отговорността съгласно чл. 4 от ЗОДОВ се разпростират върху вредите, които са пряка и непосредствена последица от увреждането. Вредата е пряка, когато тя следва закономерно от неизпълнението на определени задължения и непосредствена, когато противоположният резултат директно предполага вредата, без намесата на други фактори на въздействие, т. е. уврежданият не би претърпял вредите, ако не бе незаконосъобразният акт, действие или бездействие на държавния орган или на длъжностното лице.

По начало неимуществените вреди представляват засягане на честта, достойнството, доброто име на лицето в обществото, болките и страданията, които то е изживяло, както и всички други негативни преживявания в резултат на увреждането. Специалният закон не уточнява как се определя размерът на неимуществените вреди, поради което субсидиарно трябва да се прилага гражданското законодателство и по-конкретно чл. 52 от Закона за задълженията и договорите, който дава възможност за определянето им по справедливост. Неимуществените вреди подлежат на доказване и не се предполагат, поради което ищецът не е освободен от задължението да докаже по безспорен начин, че е претърпял такива вреди. Те трябва да бъдат установени с конкретни доказателства по делото, а не с общи твърдения и термини, тъй като за всеки човек те са индивидуално определяеми и съдът не може да предполага тяхното наличие. В случая ищецът се справи с лежащата върху него доказателствена тежест и установи настъпването на твърдяните от него неимуществени вреди.

Съгласно чл. 4 ЗОДОВ обезщетение се дължи за всички вреди - както имуществени, така и неимуществени, които са пряка и непосредствена последица от увреждането. Указаната норма сочи, че следва да се установи наличието на причинна връзка между

вредите и незаконния административен акт като елемент от горепосочения фактически състав, от който възниква обезщетителната отговорност на държавата. В доказателствена тежест на ищеца е да установи наличието на причинна връзка между претърпените неимуществени вреди и конкретния незаконен акт. Причинна връзка е налице, когато вредите са в резултат на увреждането, настъпили са по повод и във връзка с него. За установяването на причинна връзка между вредите и незаконния акт са допустими всякакви доказателствени средства, вкл. и свидетелски показания. В настоящия случай, както се посочи по-горе, от страна на ищеца се ангажираха съответните доказателства, чрез които се установиха по безспорен начин изложените в исковата молба твърдения за претърпени неимуществени вреди, изразяващи се в негативни преживявания, респективно във влошаване на отношенията му с неговите близки в резултат на издадената и отменена като незаконосъобразна заповед за прекратяване на служебното му правоотношение.

Следователно при наличието на пряка и непосредствена причинна връзка между незаконосъобразния акт и настъпилата вреда, исковата претенция за причинени неимуществени вреди като основателна и доказана трябва да бъде уважена. По силата на чл. 52 от ЗЗД обезщетението за неимуществени вреди се определя от съда по справедливост. Във всички случаи на приложение на посочената норма база при определяне на паричното обезщетение за причинени неимуществени вреди са стандартът на живот в страната и средностатистическите показатели за доходи по време на възникване на увреждането. Неимуществените вреди са конкретно определими и присъденото парично обезщетение за тях трябва да съответства на необходимостта за преодоляването им, да е достатъчно по размер за репарирането им в съответствие с общоприетия критерий за справедливост и с оглед особеностите на конкретния случай. Същевременно обезщетението не трябва да надвишава този достатъчен и справедлив размер, необходим за обезщетяването на конкретно претърпените неимуществени вреди.

По делото са ангажирани като доказателства медицински документи, относно здравословното състояние на ищеца през този период. От тях обаче не може да се изведе категоричен извод, че те са резултат от отменената като незаконосъобразна заповед. Това е така, доколкото наличието на здравословни проблеми, свързани с тежест в сърдечната област, придружено с гадене, виене на свят и силно главоболие може да бъде обяснено с установеното още през 2009 г. заболяване на ищеца „исхемична болест на сърцето“, съобразно приложените към исковата молба експертни решения на ТЕЛК № 0185 / 09.04.2021 г., издадено от Медицинския институт на МВР и № 1706 / 15.06.2022 г. на IV – та МБАЛ – С. ЕАД.

Представените медицински документи, не установяват по безспорен начин наличието на пряка причинно-следствена връзка между влошеното здравословно състояние на ищеца със заповедта за прекратяване на служебно правоотношение. В тази насока трябва да се вземат предвид представените по делото документи: Амбулаторен лист № 00082 от дата 27.07.2022 г., в който са отразени конкретни оплаквания и е предвидена терапия по отношение на И. Г. И. (л. 13 и 14 от делото). Експертно решение № 1706 от 15.06.2022 г. ТЕЛК IV МБАЛ – I състав, Председател д – р Б. А. – ортопед, членове: д – р Г. Х. и д – р Г. Л. – вътрешни болести (л. 15 от делото). В решението е посочено, че се осъществява преосвидетелстване на ищеца И. Г. И.. Състояние до експертизата: 40 % трайно намалена работоспособност. След извършване на преглед от страна на комисията: 68 % трайно намалена

работоспособност. Липсва обаче категорична доказаност на пряка причинно – следствена връзка между прекратяване на служебното му правоотношение и обективното му здравословно състояние. В тази връзка основателни са аргументите в писмения отговор на ответника, че във всичките медицински документи, приложени към исковата молба, няма обективни данни описаните в тях заболявания да са пряка и непосредствена последица от издаване на заповед за прекратяване на служебното правоотношение. Налице е болестен процес и множество причини, които да го провокират.

От събраните по делото доказателства може да се направи извод за наличие на сочените емоционални и психически сътресения у И. И.. Действително психоемоционалното състояние на личността и преживените негативни емоции от даден факт са абсолютно субективни прояви, които са с различен интензитет при всеки един човек и са обусловени като цяло от характеристиките на личността. Психоемоционалното състояние на ищеца, изразяващо се в „изживените” негативни емоции на раздразнение, възмущение, са доказани от събраните по делото гласни доказателства. Може да се приеме, че е установено по несъмнен начин тяхната пряка и непосредствена връзка точно с отменения като незаконосъобразен административен акт.

С оглед ангажираните гласни доказателства съдът приема, че именно незаконосъобразният административен акт, издаден от съответната администрацията, в случая Министърът на вътрешните работи, издал незаконосъобразната заповед за прекратяване на служебното правоотношение на И. И., е довело до влошаване на психическо - емоционалното състояние на ищеца в периода от 13.01.2022 г. – до 10.10.2022 г. (така както е посочено в уточнителната молба от дата 31.01.2024 г.). След уволнението той е преживял отрицателни емоции, психическо напрежение и стрес, бил е напрегнат, изживял е психически и емоционален дисбаланс, затворил се е в себе си, отказвал е да излиза и да се среща с хора, получавал е паник атаки.

Съдът кредитира показанията на свидетелката А. Д. (приятелка на ищеца), тъй като установяват, че тя е негова близка, поради което често е контактувала с него. Това определя показанията ѝ като на свидетел - очевидец по отношение състоянието на ищеца. Същевременно, показанията ѝ са безпротиворечиви и житейски логични предвид уволнението от заеманата длъжност със заповед от 11.01.2022 г. и възстановяването му на служба в СДВР към този момент.

Въпреки, че е приятелка на ищеца, показанията на св. Д. са ясни и конкретни. Трябва да се отчете и обстоятелството, че именно най-близките до ищеца хора биха могли да дадат ясна картина за нравствените, емоционални, психически, психологически терзания на същия. В показанията си свидетелката заявява, че ищецът се е чувствал потиснат, изпитвал е страх, че няма да може да намери друга работа и това ще попречи на бъдещето му предстоящо пенсиониране, бил е затворен, не е общувал с хора извън семейството. В показанията си св. Д. посочва още, че съкращаването го е съсипало. След съкращаването му престанал да излиза и се сринал. Изпитвал чувство на срам. Свидетелката посочва, че ищецът е изпаднал в депресия, като е имал и диабет, високо кръвно, проблеми със сърцето. Здравословното му състояние определено се срива.

От така събраните гласни доказателства трябва да се приеме, че ищецът е претърпял твърдените негативни емоции и преживявания.

Съдът приема за доказано, че преживените от ищеца негативни усещания, отчуждение

и нежелание за социални контакти представляват неимуществени вреди, които са в пряка причинно - следствена връзка като елемент от фактическия състав на отговорността по чл. 1 от ЗОДОВ и са последица именно от отменената като незаконосъобразна заповед на министъра на вътрешните работи. С изпълнението на заповедта е въздействано директно и непосредствено върху правната сфера на увреденото лице-ищец. Вредите не биха били претърпени, ако тази заповед не беше издадена.

От съвкупната преценка на представените по делото доказателства, съдът намира, че искът с правно основание чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ, предявен от И. Г. И. е доказан по своето основание. Ищецът е претърпял твърдените в исковата молба неимуществени вреди, а от свидетелските показания се установява, че негативните му преживявания са в пряка причинна връзка с отменената като незаконосъобразна Заповед № 8121 – К / 11.01.2022 г. Въз основа на горното, трябва да се приеме, че при условията на пълно и главно доказване са установени всички предпоставки на иска с правно основание чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ относно преживените и претърпените от И. И. неимуществени вреди от отменената заповед. Негативните преживявания на ищеца са пряка и непосредствена последица от издаването на незаконосъобразния административен акт и подлежат на възмездяване чрез обезщетение.

Съдът, като отчита причинените на ищеца неимуществени вреди по вид, степен и интензитет и като съобрази съдебната практика по аналогични случаи, намира, че справедлив по правилата на чл. 52 от ЗЗД би бил размер на обезщетението в размер на 3 000 лв. Искът се явява основателен за посочената сума и трябва да бъде отхвърлен за разликата до пълния претендиран размер от 30 000 лева.

Акцесорният иск за мораторната лихва се явява частично основателен. Ищецът е заявил претенция да му се изплати законният размер на лихвата, считано от датата на причиняване на вредата до окончателното ѝ изплащане. Съгласно задължителните указания по т. 4 от Тълкувателно решение № 3 от 22.04.2005 г. на ВКС, по т. гр. д. № 3 / 2004 г., ОСГК, при унищожаваните административни актове началният момент на забавата и съответно началният момент на дължимостта на мораторната лихва върху сумата на обезщетението, е влизане в сила на решението, с което те са отменени. В случая решението на ВАС е от дата 19.07.2022 г. Крайният момент на дължимостта на мораторната лихва е денят, предшестваш депозираването на исковата молба – 14.11.2022 г. Изчислена за този период на основата на лихвения калкулатор мораторната лихва се определя в размер на 99, 17 лева.

С оглед частичната основателност на главния иск, основателен се явява и акцесорният иск за законната лихва върху тази сума, считано от 15.11.2022 г. (датата на предявяване на исковата молба) до окончателното изплащане на сумата.

По отношение на разноските

По делото е направено искане за присъждане на разноски от страна на ищеца. От представения от него списък на разноските по чл. 80 от ГПК е видно, че същият претендира разноски в общ размер на 910 лв., от които 900 лв. заплатено адвокатско възнаграждение и 10 лв. държавна такса. Ответникът е направил възражение за прекомерност на адвокатското възнаграждение. Съгласно чл. 8, ал. 1, т. 4 от Наредба № 1 от 09.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения за процесуално представителство, защита и съдействие по дела с материален интерес от 10 000 лв. до 100 000 лв., адвокатското възнаграждение се определя в размер на 830 лв. + 3 % за горницата над 10 000 лв. Заплатеното адвокатско възнаграждение в

размер на 900 лв. не е прекомерно. Материалният интерес по уважената искова претенция е в размер на 3 000 лв., поради което адвокатското възнаграждение трябва да се редуцира до 90 лв. Предвид изхода на спора и на основание чл. 78, ал. 1 от ГПК ответникът трябва да бъде осъден да заплати на ищеца сумата в размер на 100 лв., от които 10 лв. заплатена държавна такса и 90 лв. – адвокатско възнаграждение, съразмерно с уважената част на исковата претенция.

От страна на ответника в производството своевременно е направено искане за присъждане на юрисконсултско възнаграждение. На основание чл. 10, ал. 4 от ЗОДОВ, ищецът трябва да бъде осъден да заплати на ответника юрисконсултско възнаграждение. На основание чл. 37 от Закона за правната помощ, във вр. с чл. 24 от Наредбата за заплащане на правната помощ, на ответника трябва да бъде определено юрисконсултско възнаграждение в размер на 100 лева. Съобразно отхвърлената част от иска трябва да му бъдат присъдени разноси в размер на 90 лева.

Така мотивиран от изложеното и на основание чл. 203 и сл. от АПК, Съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА Министерството на вътрешните работи, да заплати на И. Г. И., постоянен адрес: [населено място],[жк], [жилищен адрес] сумата в размер на 3 000 лв. (три хиляди лева), представляваща обезщетение за причинени неимуществени вреди от отменен като незаконосъобразен административен акт – Заповед № 8121 – К / 11.01.2022 г., с която на основание чл. 226, ал. 1, т. 5 и ал. 5 от ЗМВР е прекратено служебното му правоотношение на държавен служител в МВР, ведно с мораторната лихва върху сумата в размер на 99, 17 лева, както и ведно със законната лихва, считано от 15.11.2022 г. до окончателното изплащане на сумата, като **ОТХВЪРЛЯ** иска за разликата до пълния размер от 30 000 лв., като неоснователен и недоказан.

ОСЪЖДА Министерството на вътрешните работи да заплати на И. Г. И., ЕГН [ЕГН], постоянен адрес: [населено място],[жк], [жилищен адрес] разноси по делото в размер на 100 лв.

ОСЪЖДА И. Г. И., ЕГН [ЕГН], постоянен адрес: [населено място],[жк], [жилищен адрес] да заплати на Министерството на вътрешните работи юрисконсултско възнаграждение в размер на 90 лева.

Решението може да бъде обжалвано с касационна жалба или протест пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от съобщаването му.